

**Planul Național de Acțiune pentru conservarea
acvilei țipătoare mici - *Aquila pomarina***

Abrevieri folosite:

APIA – Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

APM – Agenția pentru Protecția Mediului

ANPM - Agenția Națională pentru Protecția Mediului

AGVPS – Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi

AJVPS - Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi

CML - Creșterea medie anuală a masei lemnoase la nivel național

CE - DGM – Comisia Europeană – Direcția Generală Mediu

DS – Direcția Silvică

FSC – Sistem de Certificare Păduri

GNM – Garda Națională de Mediu

GAL – Grup de Acțiune Locală

HNV – Pajiște cu Înaltă Valoare Naturală

IBA – Arie de Importanță Avifaunistică

INCAP - Inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică - *Aquila pomarina*

ITRSV – Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare

ISU – Inspectoratul pentru Situații de Urgență

OS – Ocol Silvic

POS – Programul Operațional Sectorial

PNA – Plan Național de Acțiune

PNDR – Planul Național de Dezvoltare Rurală

PM – Plan de Management al unui sit Natura 2000

Proiect CAPR - Proiectul LIFE 08/NAT/RO/000501 Conservarea acvilei țipătoare mici în România

PML - Prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, aprobat anual

PP - Perimetrul de protecție a cuibului, conform datelor obținute în cadrul proiectului și a literaturii de specialitate

Rețeaua CAPR – Rețeaua de Conservare a acvilei țipătoare mici în România, constituită prin proiectul LIFE 08/NAT/RO/000501

SPA – Arie de Protecție Specială Avifaunistică

UE – Uniunea Europeană

Autori:

Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu: Camelia Proca, Alexandru Nicoară, Mihai Proca, Tibor Sos;

Asociația Grupul “Milvus”: Tamás Papp, Szilárd Daróczi, Róbert Zeitz, Zsolt Hegyeli, István Komáromi;

Societatea Ornitologică Română: Ciprian Fântână, Attila Matis, Sebastian Bugariu;

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice: Dr. Nela Miaută

Experți externi: Mihai Pop, Răzvan Popa.

CUPRINS

1. Rezumat executiv
2. Introducere
3. Amenințări la adresa acvilei țipătoare mici în România
4. Monitorizare
5. Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici
 - 5.1. Acțiuni pentru contracararea distrugerii habitatului de cuibărire a acvilei țipătoare mici
 - 5.2 Acțiuni pentru eliminarea deranjului în habitatul de cuibărire a acvilei țipătoare mici
 - 5.3 Acțiuni pentru stoparea uciderii intenționate a acvilelor țipătoare mici
 - 5.4 Acțiuni pentru conservarea habitatului de hrănire a acvilei țipătoare mici
 - 5.5 Acțiuni de conservare care privesc migrația acvilelor țipătoare mici
 - 5.6 Acțiuni de cercetare și monitorizare
 - 5.7 Acțiuni pentru îmbunătățirea și implementarea eficientă a legislației privind conservarea acvilei țipătoare mici
 - 5.8 Acțiuni de informare și conștientizare publică
 - 5.9 Alte acțiuni pentru conservarea acvilei țipătoare mici

1. Rezumat executiv

Prezentul document este primul Plan Național de Acțiune elaborat pentru conservarea acvilei țipătoare mici în România. Planul a fost realizat de specialiștii din cadrul proiectului LIFE 08 NAT/RO/000501 "Conservarea acvilei țipătoare mici în România", finanțat prin Programul LIFE Natura și Biodiversitate al Uniunii Europene și cofinanțat de către autoritatea centrală pentru protecția mediului.

Scopul prezentului Plan de Acțiune este asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru acvila țipătoare mică, pornind de la amenințările și factorii limitativi existenți, care afectează populația acestei specii în România.

Obiectivele Planului Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici sunt:

- a) Menținerea condițiilor optime pentru habitatul de cuibărit prin reducerea deranjului în perioada de incubare și asigurarea unei suprafețe optime de pădure matură în arealul speciei;
- b) Asigurarea condițiilor optime de hrănire;
- c) Asigurarea protecției efective a acvilei țipătoare mici, prin prevederile Planurilor de Management ale siturilor Natura 2000, în care există specia;
- d) Reducerea mortalității directe a indivizilor speciei.

Acțiunile propuse în cadrul Planului Național de Acțiune au la bază experiența acumulată în studierea necesităților de cuibărit și de hrănire ale speciei și în implementarea unor măsuri concrete de conservare, în cadrul proiectului LIFE 08/NAT/RO/000501 "Conservarea acvilei țipătoare mici în România".

din perioadă 2010 – 2013.

Măsurile de conservare implementate în 3 situri cheie, ROSPA0028 Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 Podișul Hârțibaciului, ROSPA0098 Piemontul Făgărașului, au constat în stabilirea unor perimetre de protecție în jurul cuiburilor identificate, amplasarea de cuiburi artificiale și consolidarea unor cuiburi naturale deteriorate, restricționarea accesului pe drumuri forestiere în zona unora dintre cuiburile identificate, prin amplasarea de bariere, de comun acord cu ocoalele silvice, amplasarea de avertizoare pe traseele turistice în care se găsesc cuiburile de acvilă, managementul demonstrativ al pajiștilor, izolarea liniilor electrice de medie tensiune, periculoase pentru acvilele țipătoare mici.

Cele mai grave amenințări, așa cum o confirmă rezultatele observațiilor directe în teren, sunt legate de deteriorarea, respectiv reducerea suprafeței habitatului de cuibărit, în special a pădurilor bătrâne, de peste 80 de ani, precum și degradarea habitatelor de hrănire, prin dispariția structurii mozaicate a terenurilor, având ca efect diminuarea numerică a unor specii de pradă.

Planul European de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici a fost elaborat și adoptat în 1997, de Comitetul Ornis și în 1999, de Convenția de la Berna.

În noiembrie 2013, a fost inițiat procesul de actualizare a acestuia, în cadrul unei conferințe internaționale și a unui grup de lucru, organizate în perioada 31 octombrie – 2 noiembrie 2013, la Bâlea Cascadă, județul Sibiu, prin proiectul LIFE 08/NAT/RO/000501 "Conservarea acvilei țipătoare mici în România".

Conform concluziilor grupului de lucru format din peste 50 de ornitologi, din 15 țări prezente la conferința sus-menționată, conservarea pădurilor bătrâne și stabilirea zonelor de protecție în jurul cuiburilor reprezintă două dintre măsurile centrale ce se vor regăsi ca prioritate și în Planul European de Acțiune actualizat, care va fi înaintat forurilor internaționale, în toamna anului 2014.

Dintre acțiunile stabilite în Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici, următoarele sunt considerate **acțiuni-cheie**, a căror implementare este prioritară în următorii 2 ani, fiind aferente unor amenințări de intensitate ridicată:

- Păstrarea a minimum 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un SPA, respectiv a minimum 30% dintr-un trup de pădure în zona de deal și a minimum 30% din fâșiile de lizieră;
- Asigurarea protecției stricte în jurul cuiburilor, inclusiv prin acordarea de subvenții;
- Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000 unde acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management în habitatele forestiere din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici;
- Implementarea unui sistem de plăți compensatorii Natura 2000 în concordanță cu cerințele de management pentru această specie;
- Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000, unde acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management al terenurilor agricole din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici;
- Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000, unde acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management al fânețelor și pășunilor din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici.

Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici și Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici au fost supuse unor activități de informare și consultare publică, cu peste 2200 de factori locali interesați, iar variantele finale ale celor două documente sus-menționate, țin cont de punctele de vedere exprimate.

Activitățile de consultare publică au fost următoarele:

- a) Pe 22.06.2011, reprezentanții proiectului LIFE 08 NAT/RO/000501 "Conservarea acvilei țipătoare mici în România" au participat la o întâlnire de lucru cu reprezentanți ai Direcției Generale Păduri din Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, privind Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici;
- b) Pe 23.04.2012, responsabilii de proiect au transmis către Direcția Generală Păduri, propuneri pentru modificarea Ordinului nr. 1540/ 2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport a materialului lemnos, astfel încât aplicarea acestuia să nu intre în conflict cu măsurile de conservare propuse;
- c) Primul draft al Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici, a fost trimis spre consultare unui număr de peste 40 de persoane și organizații active în domeniul protecției mediului, managementului ariilor naturale protejate, silvicultură și dezvoltare rurală:
 - Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Direcția Dezvoltare Durabilă și Protecția Naturii și Direcția de Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare;
 - Administratorilor și custozilor celor 12 SPA-uri incluse în proiect: ROSPA0028 Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului, ROSPA0098 Piemontul Făgărașului, ROSPA0027 Dealurile Homoroadelor, ROSPA0029 Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei, ROSPA0033 Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0034 Depresiunea și Munții Ciucului, ROSPA0069 Lunca Mureșului Inferior, ROSPA0082 Munții Bodoc – Baraolt, ROSPA0080 Munții Almajului – Locvei, ROSPA0107 Vânători Neamț, ROSPA0091 Pădurea Babadag;

- Direcțiilor Silvice, din SPA-urile sus-menționate;
 - Reprezentanților GAL-urilor care activează pe teritoriul celor 12 SPA-uri;
 - ONG-uri;
 - Universități.
- d) În perioada 16 - 17 noiembrie 2012, la Biertan, județul Sibiu a avut loc un seminar de consultare, la care au participat reprezentanți ai APM-urile din județele implicate în proiect, administratorii și custozii celor 12 SPA-uri, reprezentanți ai APIA, AJVPS și ai ocoalelor silvice. În cadrul acestui seminar, au fost prezentate măsurile de conservare a acvilei țipătoare mici și a fost efectuat un exercițiu de consultare participativ.
- e) În data de 3.03.2013, măsurile de conservare din habitatul de hrănire a acvilei țipătoare mici au fost discutate în cadrul conferinței „ADEPT și Beneficiari”, organizată de Fundația ADEPT la Sighișoara, județul Mureș, cu reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și peste 200 de fermieri;
- f) Pe 29.03.2013, reprezentanții proiectului au avut o consultare cu 6 persoane din Direcția Silvică Sibiu, Ocolul Silvic Sibiu și Asociația Târnavă Mare - Hârtibaci;
- g) În perioada 24 - 26.04.2013, la Moneasa, județul Arad, reprezentanții proiectului au prezentat și discutat măsurile de conservare pentru păduri la Adunarea Generală a Asociației Administratorilor de Păduri, 133 de persoane au fost informate cu această ocazie;
- h) În perioada 25 aprilie–15 decembrie 2013, responsabilii de proiect au organizat o expoziție itinerantă în 20 de primării din localitățile rurale din cele 3 SPA-uri cheie din proiect, în care au fost prezentate măsurile de conservare. Peste 2000 de factori interesați s-au familiarizat cu aceste măsuri prin intermediul expoziției.
- i) În data de 19.07.2013, experți din cadrul proiectului LIFE au participat la o reuniune organizată de reprezentanți ai Direcției de Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare, din cadrul autorității centrale pentru protecția mediului. Scopul reuniunii a fost analizarea și discutarea aspectelor tehnice și legale din domeniul silviculturii, ce au fost incluse în Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici. În urma consultărilor cu autoritățile din sectorul silvic, s-a stabilit introducerea unei subvenții pentru proprietarii de păduri, care respectă condițiile impuse de perimetrele de protecție din jurul cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

2. Introducere

Acvila țipătoare mică - *Aquila pomarina* - este încadrată de Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii în categoria speciilor cu risc scăzut la nivel global, respectiv specii care nu sunt periclitare, subcategoria “Least Concern/LC”.

Specia nu prezintă motive de îngrijorare din punct de vedere conservativ deoarece are un areal mare, respectiv „areal mai mic de 20.000 km², combinat cu o tendință descrescătoare sau fluctuantă a mărimii/calității arealului sau a mărimii populației și areal cu un număr mic de locații sau cu fragmentare accentuată”.

Datorită absenței unor date, precum dinamica populațională și a faptului că 95% din arealul global al speciei este localizat în Europa, acvila țipătoare mică este o specie de interes conservativ la nivel european și național.

Din acest motiv, specia este clasificată în categoria SPEC 2 - specii la care populația globală este concentrată în Europa și care au un statut de conservare nefavorabil în Europa.

Evoluția stării de conservare a acvilei țipătoare mici

Acvila țipătoare mică era considerată ca fiind abundentă la începutul secolului XX, suferind un declin accentuat în anii '50 - 60.

În 1994 specia era încadrată în categoria SPEC 3, respectiv în categoria speciilor a căror populații „nu sunt concentrate în Europa și care au un statut de conservare nefavorabil în Europa”.

Clasificarea inițială a fost realizată când limita estică de distribuție a speciei nu era bine cunoscută, iar taxonul din India, *Aquila -pomarina- hastata* era considerată ca fiind o subspecie a acvilei țipătoare mici.

De asemenea, nu se cunoștea cu exactitate nici limita distribuției estice a acvilei țipătoare mici în Rusia.

Prima propunere de încadrare a speciei în SPEC 2, a venit odată cu realizarea Planului European de Acțiune al speciei, când datele de la acea vreme sugerau că specia este concentrată în Europa, chiar dacă nici atunci limita estică de distribuție nu era bine delimitată, iar subspecia indiană era considerată ca având un efectiv foarte mic.

Starea de conservare nefavorabilă în Europa este explicat prin scăderea semnificativă a populației mondiale, în jur de 30%, bazată pe numărările efectuate pe culoarele de migrație în Israel-Eilat și pe scăderea drastică a efectivului clocitor, în mai multe țări europene, precum Austria, Germania, Cehia, Serbia și Grecia.

La nivel național, acvila țipătoare mică este considerată vulnerabilă.

La nivel național, nu a existat o evaluare a speciei până în prezent.

Prima estimare națională a fost realizată în perioada 2005-2006, când Asociația Grupul Milvus a implementat o schemă de recenzie a speciei la nivel național.

Deși efectivul înregistrat, de 2300-2700 de perechi, este considerabil mai ridicat decât estimările anterioare, acesta nu indică o creștere semnificativă a populației naționale, în special datorită metodelor diferite de estimare.

Distribuția acvilei țipătoare mici

Acvila țipătoare mică are un areal foarte restrâns, cuibărind în Europa Centrală, de Est și Sud-Est, în Anatolia, Caucaz și în zona de est a Iranului.

Este specie cuibăritoare în Germania, Polonia, Slovenia, Croația, Bosnia-Herțegovina, Serbia, Muntenegru, Albania, Slovacia, Ungaria, România, Bulgaria, Grecia, Turcia, Republica Moldova, Ucraina, Belarus, Estonia, Letonia, Lituania și Rusia.

În România, specia cuibărește în estul și vestul României, în special pe pantele estice ale Carpaților, în număr mare îndeosebi în sud-estul Transilvaniei.

Populații mici există, de asemenea, în sudul, estul și sud-estul României.

Statutul legal de protecție

Mărirea populației globale de acvilă țipătoare mică a fost estimată la 20000 de perechi, fiind în ușoară descreștere.

Acvila țipătoare mică este considerată specie în declin, de-a lungul întregii arii de răspândire, iar populația aflată la marginea ariei de răspândire este considerată cea mai vulnerabilă.

Specia a suferit un declin major în multe țări, în special în cele din vestul și sudul Europei.

În multe țări, precum Austria, Cehia, Germania, Serbia și o mare parte a Greciei, specia este foarte rară sau extinctă.

În Europa sunt aproximativ 13000–16000 perechi dar numărătoarea făcută în zonele cu aspect de gât de pânne, arată că cifrele subestimează populația actuală.

La nivel european, acvila țipătoare mică este protejată prin intermediul Directivei 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind conservarea păsărilor sălbatice.

În același timp, specia este inclusă pe Anexa 2 a Convenției privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, în Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa și Convenția privind comerțul internațional cu specii periclitare de faună și floră sălbatică.

Aceste Convenții internaționale au fost ratificate prin Legea nr. 13/1998 pentru aderarea României la Convenția de la Bonn, Legea nr. 13/1993, care ratifică Convenția de la Berna și Legea nr. 69/1994 de ratificare a Convenției CITES.

La nivel național, acvila țipătoare mică este o specie strict protejată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările ulterioare.

Pentru această specie, vânătoria este interzisă prin Legea nr. 407/2006 vânătorii și protecției fondului cinegetic cu modificările și completările ulterioare.

Ca rezultat al celor mai recente studii, **populația de acvilă țipătoare mică din România este estimată la 2000 - 2300 de perechi**, reprezentând aproximativ 22% din populația speciei la nivelul Uniunii Europene și 10% din întreaga populație globală.

Descrierea speciei

Acvila țipătoare mică este o pasăre răpitoare de talie mijlocie. Păsările adulte au penaj predominant de culoare cafeniu-pământiu, cu zone mai deschise, ocru în zona capului și partea de sus a aripii.

Cele tinere au penaj mai întunecat, maroniu închis, cu stropi alb-gălbui și gri pe aripi, care formează șiraguri de pete pe aripa închisă.

Pe ceafă prezintă o pată gălbui-roșcată. Irisul, contrar păsărilor adulte la care este galben-auriu, la cele tinere este gri-albăstrui.

Asemenea celorlalte acvile, tarsul este îmbrăcat în pene până la baza degetelor.

Degetele și ceara ciocului au culoare galbenă, iar ciocul și ghearele sunt de culoare neagră.

În zbor, aripile arcuite în jos, sunt late atât la bază cât și către vârf, iar primele remige primare sunt foarte „degetate”.

Aripile au o anvergură de 140-170 cm.

Consumă cu precădere rozătoare și amfibieni, iar ocazional prinde șopârle și puii păsărilor cuibăritoare pe sol precum ciocârliei, fâse și presuri.

Uneori, în meniul ei, poate fi semnificativ procentul insectelor pe care le prinde plimbându-se pe sol.

Vânează de regulă din aer sau de pe locurile de pândă.

Cuibul este instalat pe arbori, fiind construit din crengi uscate.

Ponta este compusă din 2 ouă, foarte rar unul, depuse la interval de 1 - 3 zile, iar clocitul durează 40 - 42 de zile.

Din cei 2 pui eclozați, doar unul poate supraviețui din cauza fenomenului de „cainism”, când puiul mai mare îl omoară pe cel mic.

Puiul părăsește cuibul după 50 - 57 zile, însă mai beneficiază aproximativ 2 - 3 săptămâni de îngrijirea directă a părinților.

Acvila țipătoare mică este o specie de pasăre răpitoare migratoare de distanță lungă, la noi fiind oaspete de vară.

Sosește de regulă la mijlocul lunii aprilie și migrează în luna septembrie, în stoluri mari de zeci-sute de indivizi, spre cartierele de iernare din Africa de Est, sudul de Saharei și chiar în Africa de Sud.

Migrația

Două arii naturale protejate din România au fost desemnate ca fiind zone cu aspect de “gât de pânne”, pe unde trec anual peste 3000 de păsări răpitoare în pasaj: ROSPA0073 Măcin-Niculițel și ROSPA0009 Beștepe - Mahmudia.

Numărul acvililor țipătoare mici în pasaj este de aproximativ 1400-2000 în ROSPA0073 Măcin-Niculițel și 600-700, în ROSPA0009 Beștepe - Mahmudia.

O problemă majoră o reprezintă faptul că în Dobrogea, inclusiv în zonele cu aspect de “gât de pânne”, se construiesc sau sunt în curs de avizare, parcuri eoliene, care ar putea periclita populațiile de păsări migratoare care trec prin această zonă.

Cuibăria

Conform formularelor standard Natura 2000, populația de acvilă țipătoare mică din ariile de protecție specială avifaunistică, este prezentată în **Tabelul nr. 1**.

Măsurile de protecție pentru specie sunt importante și în afara siturilor Natura 2000.

Tabel nr. 1. Populația de acvilă țipătoare mică din SPA-uri, conform formularelor standard Natura 2000

Nr. crt.	Denumirea SPA	Populația declarată în SPA -perechi-	Suprafața SPA-ului în hectare
1.	ROSPASPA0027 - Dealurile Homoroadelor	37-42	37093
2.	ROSPASPA0098 - Piemontul Făgărașului	40-50	71256
3.	ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului	51-65	86073
4.	ROSPA0029 - Defileul Mureșului Inferior - Dealurile Lipovei	>60-70	55660
5.	ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului	35-45	87892
6.	ROSPA 0116 - Dorohoi - Șaua Bucecei	20-35	25330
7.	ROSPA0082 - Munții Bodoc – Baraolt	40-55	56657
8.	ROSPA 0138 - Piatra Șoimului – Scorțeni - Girler	25-35	37445
9.	ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului	70-90	237515
10.	ROSPA0107 - Vânători Neamț	25-30	30841
11.	ROSPA0114 - Cursul Mijlociu al Someșului	2-3	33259
12.	ROSPA0034 - Depresiunea și Munții Ciucului	18-20	51744
13.	ROSPA0069 - Lunca Mureșului Inferior	10-20	17428
14.	ROSPA0073 - Macin – Niculițel	10-18	67361

15.	ROSPA0091 - Pădurea Babadag	15-30	58473
16.	ROSPA0093 - Pădurea Bogata	12-14	6329
17.	ROSPA0104 - Bazinul Fizeșului	1-2	1627

3. Amenințări la adresa acvilei țipătoare mici în România

Tipurile de amenințări identificate pentru acvila țipătoare mică și gradul de intensitate al acestora se rezumă astfel:

În habitatul de cuibărit

A. Distrugere/diminuarea habitatului de cuibărire	Intensitate ridicată
B. Deranj în zona cuibului	Intensitate ridicată
C. Ucidere intenționată	Intensitate medie

În habitatul de hrănire

D. Degradarea habitatului de hrănire	Intensitate ridicată
---	----------------------

În migrație

E. Investițiile pe ruta de migrație, în special dezvoltarea parcurilor eoliene	Intensitate ridicată
---	----------------------

Aspecte legate de cercetare - monitorizare

F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei	Intensitate medie
--	-------------------

Implementarea legislației

G. Probleme în implementarea legislației referitoare la siturile Natura 2000	Intensitate scăzută
---	---------------------

Conștientizare și informare

H. Importanța speciei nu este suficient cunoscută publicului larg și factorilor interesați	Intensitate medie
---	-------------------

Altele

I. Electrocutarea	Intensitate medie
--------------------------	-------------------

A. Distrugerea/ diminuarea habitatului de cuibărire

Presiunea exercitată asupra habitatului de cuibărit este generată de modul de planificare și utilizare a resurselor de masă lemnoasă, prin exploatarea nerațională a arboretelor cu vârste înaintate și prin nerespectarea principiilor generale ale amenajării pădurilor.

Impactul nerespectării prevederilor amenajamentelor silvice, forțarea posibilității de extragere a produselor principale, abordarea existenței pădurilor doar din perspectiva economică, conduc în anumite zone la alterarea structurii pe clase de vârstă a pădurilor.

În zonele colinare, acvila țipătoare mică cuibărește cu precădere în pădurile de foioase și în cele de amestec de foioase și rășinoase, iar în zonele montane și în păduri de conifere.

Sunt preferate întotdeauna arboretele în vârstă, din clasele V și VI¹, unde există arbori maturi și bătrâni, în jur de 80 de ani, cu diametrul trunchiului de 35 cm, care au coronament destul de puternic pentru susținerea cuibului.

Trupurile de pădure care nu conțin suprafețe semnificative din astfel de arborete nu sunt potrivite pentru cuibărit.

În pădurile de foioase ajunse la vârsta exploatabilității sau în cele de protecție, practica actuală de exploatare, prin aplicarea de tratamente cu perioadă lungă de regenerare sau a tăierilor de conservare, în condițiile respectării planurilor de amenajament silvic, constituie minimul managementului necesar conservării habitatelor forestiere pentru cuibăritul acvilei țipătoare mici.

Planurile de amenajament silvic, promovează un management durabil al pădurilor luând în considerare structura pe clase de vârstă a acestora.

La sfârșitul celor 10 ani de aplicare a amenajamentului, pădurea trebuie să fie caracterizată de o distribuție a arboretelor pe clasă de vârstă echilibrată, iar suprafața ocupată de arborete bătrâne trebuie să fie cel puțin aceeași ca la începutul perioadei de implementare a amenajamentului.

Problemele identificate sunt următoarele:

- **Reducerea suprafețelor arboretelor din clasele de vârstă V și VI, în trupuri de pădure din habitatul de cuibărire al acvilelor țipătoare mici.** Acest fenomen se datorează în cele mai multe cazuri exploatării anterioare excesive a trupului respectiv de pădure, motiv pentru care acvilele țipătoare mici ocolesc aceste păduri.
- **Încălcări ale prevederilor legale din Ordinul nr. 1540/2011** pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos. În anexa nr. 3 a ordinului sus-menționat, sunt listate perioadele pentru exploatarea masei lemnoase, pentru tăierile principale, perioada de exploatare fiind în intervalul septembrie - aprilie. De multe ori, agenții economici și/sau ocoalele silvice nu respectă acest interval, invocând imposibilitatea executării lucrărilor datorită condițiilor meteo nefavorabile. Din acest motiv, de multe ori exploatarea este prelungită până după luna aprilie, când acvilele țipătoare mici încep cuibăritul. Din cauza deranjului generat de activitățile de exploatare a masei lemnoase, păsările renunță la cuibărit.
- **Lipsa unor prevederi legislative care să oblige administratorul de fond forestier să aplice măsuri speciale pentru derularea corespunzătoare a exploatării masei lemnoase în zonele în care acvila țipătoare mică cuibărește.** În Ordinul nr. 1540/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport a materialului lemnos, se stipulează că: ”în pădurile certificate, în cele situate în arii protejate, în cele de interes științific și în cele de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier, precum și în arboretele destinate să producă lemn de rezonanță și claviatură, în funcție de importanța acestora și de modul specific de gospodărire, ocoalele silvice pot stabili, prin autorizații, măsuri speciale pentru derularea corespunzătoare a exploatării masei lemnoase.” Aplicarea în practică a unor măsuri de exploatare în favoarea speciei nu este obligatorie, dacă nu e prevăzută în Planul de Management al ariei naturale protejate. Ocoalele silvice pot stabili, prin autorizații, măsuri speciale de conservare a biodiversității forestiere, însă, de cele mai multe ori, acestea nu le consideră a fi o prioritate, invocând necesitatea implementării normelor de exploatare a masei lemnoase, care sunt însă respectate selectiv.

¹ Clase de vârstă sunt: I 0-20 ani, II 21-40 ani, III 41-60 ani, IV 61-80 ani, V 80-100 ani, VI 100-120 ani, VII peste 120 ani

- **Abordarea superficială, în procesul de amenajare a pădurii, a altor funcții ale pădurii, inclusiv cele ce privesc pădurile de interes științific și de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier - grupa funcțională I, subgrupa 1.5.** Codul Silvic asigură conservarea biodiversității deoarece recunoaște rolul polifuncțional al ecosistemelor forestiere. De asemenea, normele silvice permit încadrarea anumitor arborete valoroase din perspectiva biodiversității în subgrupe funcționale, ce vizează ocrotirea valorilor naturale. Abordarea practică în amenajarea pădurilor este să omită includerea acestor arborete în grupe cu funcții de protecție, ce sunt încadrate în tipul funcțional TI și TII, chiar dacă valoarea lor este extraordinară, deoarece această abordare reduce suprafața productivă a pădurii amenajate.
- **Respectarea parțială a Planului de amenajament silvic.** În unele cazuri, Planul de amenajament silvic reprezintă doar un document inutil în planificare, foarte multe arborete fiind destructurate sau complet distruse, prin aplicarea nemotivată a tăierilor de produse accidentale și exagerarea volumelor din tăieri de igienă, astfel că structura de vârstă a pădurii, planificată prin amenajament este schimbată până la sfârșitul perioadei.
- **Exploatări fără Plan de amenajament.** Nu toate pădurile au Plan de amenajament. De exemplu, majoritatea pădurilor din ROSPA0028 Dealurile Târnavelor-Valea Nirajului, în care cuibăresc acvile țipătoare mici, nu sunt incluse în niciun Plan de amenajament, exploatarea masei lemnoase făcându-se după autorizații emise anual. Structura de vârstă a pădurilor, nefiind atent urmărită, se poate schimba. În cele mai multe cazuri parcelele bătrâne, prielnice pentru exploatare, sunt suprasolicitate de aceste tipuri de intervenții.
- **Planuri de amenajament necorelate.** Planurile de amenajament nu cuprind neapărat întregul trup de pădure sau trupurile de pădure apropiate. Se poate întâmpla ca, de exemplu, într-o zonă cu 3 trupuri de pădure apropiate, cu două perechi de acvile țipătoare mici, două trupuri să aibă amenajamente, iar un trup să nu fie amenajat. Astfel, fără o coordonare în toate cele trei trupuri de pădure, pot fi efectuate tăieri de amploare diferită, care să ducă la dispariția arboretului bătrân, iar în felul acesta habitatul pentru cele două perechi de acvile țipătoare mici să fie afectat.
- **Planuri de amenajament pe suprafețe mici.** Deși nu este o practică ilegală, aplicarea unui amenajament silvic pe o suprafață mică, poate avea repercusiuni grave asupra altor specii de păsări, inclusiv asupra acvilei țipătoare mici. Având la bază bunele practici, în trecut, Planul de amenajament se întocmea pe suprafețe mari, de ordinul a mii de hectare de fond forestier. Astfel, atingerea limitei superioare de producție se făcea raportat la o suprafață foarte mare, rezultând la final de amenajament, compoziții de vârstă a arboretului favorabil speciei. După retrocedarea pădurilor către persoanele fizice private, Codul Silvic a permis elaborarea unor Planuri de amenajament pe suprafețe foarte mici, de la câteva hectare până la câteva zeci de hectare. Datorită presiunilor de ordin material din partea proprietarilor, capacitatea de producție a pădurii a fost supraevaluată și, coroborat cu suprafața mică a pădurii, a generat tăieri aleatorii, neplanificate. Fenomenul a avut repercusiuni asupra acvilei țipătoare mici, dependentă de arborii bătrâni.
- **Lucrări silvice în afara amenajamentelor silvice.** Este o practică din ce în ce mai uzuală, datorită lipsei unor prevederi din Codul Silvic. La retrocedarea anumitor suprafețe de pădure, către proprietari persoane fizice, aceștia sunt obligați conform Codului Silvic să semneze un contract de administrare cu ocoalele silvice de stat sau private. De multe ori, proprietarul semnează un contract de administrare cu un ocol silvic privat/de stat, care elaborează amenajamentul silvic al trupului de pădure, fie separat, fie prin alipire la Planul de amenajare propriu.

Ulterior, proprietarul privat decide rezilierea contractului, motivul fiind de cele mai multe ori generat de faptul, că sumele de bani provenite din exploatarea legală a pădurii îl nemulțumesc și semnează un contract nou cu un alt ocol silvic. Noul administrator al pădurii nu mai respectă prevederile Planului de amenajare inițial și astfel, sub presiunea proprietarului, este obligat să extragă mai multă masă lemnoasă, fapt ce are consecințe grave asupra structurii pădurii și implicit asupra populației de acvile țipătoare mici.

- **Arborete bătrâne inaccesibile pentru cuibărit.** Localizarea arboretelor din clasele de vârstă V și VI din interiorul trupurilor de pădure amenajate este foarte importantă. Chiar dacă presupunem că la începutul perioadei de 10 ani, am avut peste 30% pădure cu vârsta de peste 85 de ani, prielnică acvilei țipătoare mici și același procent este menținut la sfârșitul perioadei de aplicare a amenajamentului, nu înseamnă neapărat că zona va putea susține același număr de perechi de acvilă țipătoare mică. Specia preferă să cuibărească aproape de marginea pădurii, cu habitate de hrănire accesibile în apropiere, astfel că, dacă toate arboretele bătrâne de pe suprafața amenajamentului vor rămâne departe de lizieră, acvilele țipătoare mici, cel mai probabil nu vor cuibări aici sau densitatea lor va înregistra o scădere semnificativă.
- **Tăierea ilegală a arborilor bătrâni.** Este un fenomen ce apare în parcelele cu arbori bătrâni, care adăpostesc cuiburi de acvilă țipătoare mică, când intenția este de a deranja specia.

B. Deranj în zona cuiburilor

Deranjul este produs în principal de lucrările silvice, fiind principala activitate ce se desfășoară în habitatele forestiere.

Acest capitol vizează și alte tipuri de deranj, cum ar fi cel provocat de construcțiile temporare sau permanente, realizate la marginea pădurii: stâne, case de vacanțe, păstrăvării, pensiuni.

Apariția acestor construcții în apropierea zonelor de cuibărit conduce în cele mai multe cazuri la încetarea cuibăritului și abandonul teritoriului de cuibărire.

Alți factori perturbatori sunt turismul, off-road-ul motorizat, vânatoarea, braconajul și pășunatul ilegal în pădure.

O măsură de prevenire a deranjului este **perimetrul de protecție** în jurul cuibului, măsură de conservare implementată în cadrul proiectului LIFE ”Conservarea acvilei țipătoare mici în România”, fiind necesară pentru menținerea la distanță a surselor de deranj.

Perimetrul de protecție este un cerc în jurul cuibului, cu o rază de 150 m, semnalizat ca atare prin diferite marcaje - instalarea de plăcuțe cu inscripționări de avertizare sau marcaje silvice, cum ar fi o dungă galbenă pe trunchi, ce atenționează faptul că în apropiere, există un cuib de pasăre răpitoare protejat.

În prima perioadă de la sosirea în teritoriul de cuibărit și până la depunerea ouălor, acvilele țipătoare mici sunt foarte sensibile la deranj și părăsesc teritoriul de cuibărit dacă sunt deranjate de mai multe ori.

Perioada de clocit este o altă etapă critică. În această perioadă deranjarea cuibului pentru mai mult de 2-3 ore, când vremea este rece sau ploioasă chiar pentru o perioadă mai scurtă, poate fi fatală pentru ponta din acel an.

Dacă acvila țipătoare mică părăsește cuibul din cauza deranjului și nu poate reveni destul de repede, ouăle se răcesc și reproducerea va fi compromisă în acel an.

După eclozarea ouălor și după ce puii ajung la vârsta de 2 săptămâni, acvilele țipătoare mici devin mai rezistente la deranj iar cuibăritul nu va fi compromis chiar dacă deranjul va persista câteva ore în jurul cuibului.

Totuși, pentru succesul cuibăritului este indicat să fie evitat în continuare orice tip de deranj. **Sursele de deranj** identificate la cuib în timpul reproducerii acvilei țipătoare mici sunt următoarele:

- exploatarea forestieră în vecinătatea cuibului;
- transportul masei lemnoase;
- scoaterea preexistențelor sau a arborilor bătrâni prin lucrări de igienă;
- traseele turistice sau de biciclete aflate în apropierea cuibului;
- off-road-ul motorizat;
- instalarea de stâne la marginea pădurii;
- pășunatul în pădure;
- vânatoarea și braconajul;
- camparea și picnicul;
- staționarea turmelor de oi sau a cirezilor de vaci lângă cuib;
- cositul cu utilaje grele.

C. Uciderea intenționată

Păsările răpitoare sunt ucise, de regulă, datorită aversiunii față de acestea, fiind considerate în mod greșit, un pericol pentru păsările domestice din gospodărie, din considerente de protecție a vânatului sau pentru a servi ca trofeu împăiat.

Braconajul constituie un important factor periclitant.

Se cunosc cazuri în care exemplare de acvilă țipătoare mică au fost împușcate, chiar dacă vânarea lor este ilegală.

În prezent, răpitoarele diurne sunt protejate atât la nivel european cât și național, fiind incluse pe lista speciilor la care vânatoarea nu este permisă. Anexa 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2010 pentru modificarea și completarea Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006, referitoare la valoarea de despăgubire în cazul unor fapte ilicite și valoarea de calcul a tarifului de gestionare pentru speciile la care vânatoarea este interzisă, stabilește la punctul 5, că pentru vânarea ilegală a acvilei țipătoare mici - *Aquila pomarina*, valoarea de despăgubire este de 1350 Euro.

Cu toate acestea, se întâlnesc trofee expuse în locații turistice, fapt ce indică persistența unor acte de braconaj, în care exemplare ale acestei specii sunt vâdate pentru a fi împăiate.

Nu există statistici privind braconarea păsărilor răpitoare în România și nu se cunosc cu exactitate efectele asupra populației de acvilă țipătoare mică.

Otrăvirea păsărilor răpitoare nu este un fenomen atât de răspândit ca în alte țări precum Spania și Ungaria.

Localnicii pot contribui, de asemenea, la scăderea efectivelor de păsări răpitoare prin colectarea ouălor din cuiburi.

Colectarea ouălor este considerată contravenție, indiferent dacă ouăle acvilelor ajung în colecții mici sau sunt cumpărate de mari colecționari.

D. Degradarea habitatului de hrănire se referă atât la terenurile agricole, cât și la pajiști și se manifestă prin modificarea sistemului actual de folosință a terenurilor agricole și prin dispariția sau degradarea pajiștilor.

În România, cele mai importante populații de acvilă sunt în acele zone ale țării unde, pe lângă păduri prielnice pentru cuibărit, întâlnim habitate de hrănire adecvate, pășuni, fânețe și terenuri agricole mozaicate, alcătuite din parcele mici, gospodărite în mod tradițional.

Intensificarea agriculturii prin realizarea de monoculturi pe întinderi mari sau dimpotrivă abandonarea terenurilor, conduce la dispariția acestor habitate preferate de acvile.

Cei mai importanți factori care reduc calitatea habitatului de hrănire a acvilei țipătoare mici pe terenuri arabile sunt următorii:

- a) schimbarea structurii mozaicate a terenurilor arabile, în favoarea monoculturilor, respectiv comasarea terenurilor;
- b) existența culturilor agricole neprielnice, de porumb, rapiță, pe suprafețe însemnate, în habitatul de hrănire;
- c) abandonarea culturilor de grâu, orz, ovăz și apariția pârloagelor cu plante invazive;

Pajiștile reprezintă aproape întotdeauna un procent mult mai ridicat din habitatul de hrănire, iar calitatea acestora determină utilizarea de către o pereche de acvilă.

Pășunile de calitate superioară, pe a căror suprafață pășunează un număr corespunzător de animale, mai ales vaci sau cai, atrag acvilele prin abundența hranei, cele degradate fiind ocolite de acestea.

Cei mai importanți factori care duc la dispariția/reducerea pajiștilor prielnice pentru acvila țipătoare mică sunt:

- a) dispariția fânețelor prin abandonare sau transformarea lor în pășuni, teren arabil sau construcții;
- b) dispariția fânețelor datorită practicilor agricole din cadrul măsurii de agro-mediu, unde nu se face o diferențiere clară între pășunat și fâneată. Fermierii sunt tentați să pășuneze pentru aceleași sume primite din plățile compensatorii din cadrul măsurii 214 - PNDR și să nu mai cosească, având astfel un impact semnificativ asupra habitatului de hrănire;
- c) dispariția habitatelor amfibienilor, o sursă de hrană importantă pentru acvilă, datorită degradării fânețelor și pășunilor umede, prin drenaj;
- d) abandonarea pășunatului și a cositului;
- e) interzicerea pășunatului în scopul regenerării pădurilor, în afara fondului forestier, în zonele prielnice acvilei;
- f) dispariția pășunilor prin construcții temporare sau permanente: case, pensiuni, drumuri, parcuri fotovoltaice, parcuri eoliene;
- g) modificarea folosinței terenurilor prin includerea în intravilan, schimbarea destinației terenurilor agricole, în terenuri cu alte destinații;
- h) intensificarea folosinței fânețelor prin supraînsămânțare cu specii alohtone, folosirea fertilizanților în exces și discuirea pajiștilor;
- i) suprapășunatul, mai ales cu oi și târlitul necorespunzător care distruge covorul vegetal și face posibilă instalarea plantelor invazive;
- j) eroziunea, datorită dispariției covorului ierbos;
- k) distrugerea structurii pajiștilor de către practicanții de off-road motorizat;
- l) degradarea pajiștilor datorită plantelor invazive;
- m) plantări cu specii alohtone precum salcâmul, pentru fixarea solului.

E. Investițiile pe ruta de migrație a acvilelor țipătoare mici, în special dezvoltarea parcurilor eoliene, care nu țin cont de necesitățile speciei.

Se cunosc două cazuri de mortalitate la acvila țipătoare mică, în Dobrogea, în timpul migrației. Turbinele eoliene pot avea efecte multiple asupra păsărilor, cel mai cunoscut fiind coliziunea păsărilor cu elicele acestora.

Din observațiile în teren ale Asociației “Grupul Milvus”, uciderea păsărilor de elicele turbinelor eoliene poate avea un impact negativ asupra unor populații.

Turbinele eoliene își manifestă cel mai accentuat efectul negativ când condițiile meteorologice sunt mai puțin favorabile păsărilor migratoare, cum ar fi ceață, vânt, presiuni atmosferice sau la începutul și sfârșitul zilei, când acestea zboară la altitudini joase.

Astfel, un stol de păsări care ajunge între mai multe turbine eoliene, are șanse mari să intre în coliziune cu elicele acestora.

Cum migrația acvilelor țipătoare mici are mai multe valuri și se desfășoară pe un front mai larg, șansele ca unele grupuri să fie grav afectate, sunt mari.

Un alt efect însemnat este cel de deranj, păsările evitând să cuibărească în zonele cu parcuri eoliene, din cauza zgomotului produs de rotoare.

La acesta se adaugă distrugerea sau modificarea habitatului, prin realizarea infrastructurii funcționării parcurilor de eoliene.

În unele cazuri, zona de cuibărit a acvilelor se suprapune cu zonele prielnice construcției de parcuri eoliene, mai ales în Dobrogea și Moldova, dar și în unele zone din sudul și vestul României.

F. Cunoștințe insuficiente referitoare la distribuția și preferințele speciei

Incendierea pajiștilor este o practică cu potențial impact negativ ale cărei efecte nu se cunosc în totalitate.

În prezent, în cele mai multe țări europene, această activitate este interzisă. Principala motivație este legată de aspectele de siguranță publică și de prevenire a incendiilor devastatoare. Ea ar trebui să se desfășoare numai în condiții strict reglementate, însă în realitate s-a constatat că aceste arderi periodice se continuă în mod ilegal și necontrolat.

În legislația națională, reglementări relevante se regăsesc în Legea nr. 265/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.195/2005 privind protecția mediului, Secțiunea 3, în Legea nr. 49/2011 privind ariile protejate la art. 22, (6)d, (8)d și 9(d), cu modificările ulterioare, precum și în Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor.

Pentru acvila țipătoare mică, efectul nociv al arderilor controlate sau necontrolate poate fi la nivelul populațiilor de pradă îndeosebi când aceste arderi au loc spre sfârșitul lunii martie și chiar mai târziu. Aceste efecte nu sunt suficient cuantificate prin studii specifice.

Lipsa unui plan de monitorizare la nivel național și local, se poate constitui ca o amenințare la adresa conservării speciei, pentru că lasă loc producerii de efecte negative asupra efectivelor populaționale, prin fenomene ce nu sunt sesizate la timp. Prin proiectul LIFE CAPR au fost realizate acțiuni de monitorizare și de studiere în teren a preferințelor speciei, în trei situri cheie din centrul Transilvaniei.

G. Probleme în implementarea legislației referitoare la siturile Natura 2000

Problemele de implementare a legislației privesc calitatea studiilor de impact asupra mediului, finanțarea implementării planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și armonizarea legislației silvice cu legislația de mediu.

H. Importanța speciei nu este suficient cunoscută publicului larg și factorilor interesați

Persecuția păsărilor răpitoare, inclusiv a acvilei țipătoare mici, reprezintă o amenințare majoră la adresa acestei specii. De cele mai multe ori, acvila țipătoare mică este confundată cu alte specii de răpitoare, precum șorecarul comun sau uliul porumbar, care fură păsările domestice din gospodării.

Principala cauză o reprezintă insuficienta informare și prejudecățile cu privire la păsările de pradă, atât în rândul publicului larg, cât și a vânătorilor și administratorilor fondurilor de vânătoare.

În general, vânătorii consideră păsările răpitoare ca fiind un pericol la adresa faunei de interes cinegetic, necunoscând starea ei de conservare la nivel mondial.

O amenințare la adresa speciei o reprezintă și atitudinea negativă a proprietarilor de păduri, legată de restricțiile generate prin desemnarea rețelei de arii protejate Natura 2000, în condițiile în care beneficiile asociate desemnării siturilor, nu sunt suficient cunoscute.

I. Electrocutarea

Electrocutarea reprezintă un real factor periclitant pentru păsările răpitoare. Multe specii se așează pe stâlpii electrici pentru a ține sub observație teritoriul de hrănire sau pentru a se odihni. Atingând cablurile sau traversele neizolate ale stâlpilor, păsările se electrocutează și în majoritatea cazurilor mor pe loc sau se rănesc grav.

Studiul efectuat în cadrul proiectului LIFE CAPR pe 4835 de stâlpi electrici din 3 SPA-uri, ne-a arătat că mai mult de 8% dintre stâlpii de medie tensiune electrocutează păsări.

Sub 403 stâlpi au fost identificate 554 de păsări moarte. Mai mult de 20% dintre păsările electrocutate, erau păsări de talie mare, răpitoare și berze, majoritatea lor fiind specii protejate.

Șansele electrocutării variază în funcție de caracteristicile stâlpilor și de habitatul unde aceștia sunt amplasați. Stâlpii întrerupători sau de tensionare, sunt mai periculoși decât cei de susținere.

De asemenea, materialul consolei și amplasarea izolatoarelor influențează periculozitatea, astfel stâlpii cu console din metal și cei cu izolatori orientați în sus sunt mai periculoși.

Electrocutarea poate fi prevenită prin construcția unor stâlpi nepericuloși pentru păsări sau prin izolarea stâlpilor și prin montarea unor cabluri izolate.

4 . Monitorizarea

Pentru a urmări evoluția măsurilor luate în scopul conservării populației de acvilă țipătoare mică, este necesară efectuarea activității de monitorizare.

Indiferent dacă monitorizarea se face pe toată suprafața ariei țintă sau în eșantioane avem nevoie de date privind calitatea habitatelor utilizate de acvilă.

Astfel, trebuie înregistrate și urmărite periodic, din 2 în 2 ani, cele mai importante aspecte care determină distribuția și supraviețuirea acvilelor țipătoare mici.

Indicatori de monitorizare sunt:

- procentul pădurilor care pot asigura cuibăritul acestei specii, raportat la cele neaccesibile sau neadecvate;
- procentul suprafeței deranjate din totalul de parcele cu arbori bătrâni;
- calitatea pajiștilor;
- numărul perechilor de acvile țipătoare mici cuibăritoare.

În cazul cuiburilor de acvilă țipătoare mică cunoscute:

- numărul total al cuiburilor;
- numărul perechilor care ocupă un teritoriu;
- numărul perechilor la care se știe cuibul;
- numărul cuiburilor în care s-a depus pontă;
- numărul perechilor care au crescut cu succes pui;

Altă informații privind protecția cuibului poate fi de exemplu, dacă s-a aplicat zonă de protecție în jurul cuibului.

Alte tipuri de monitorizare pot fi: analiza compoziției de animale de pradă pe teritoriul de vânătoare al acvilelor, studii toxicologice din coajă de ou eclozat sau excremente, diversitatea genetică a populației.

5. Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici

5.1 Acțiuni pentru contracararea distrugerii habitatului de cuibărire a acvilei țipătoare mici

5.1.1. Creșterea eficacității controalelor pentru respectarea amenajamentului silvic

Ca urmare a aplicării defectuoase a amenajamentului silvic, procentul pădurilor mature s-a modificat substanțial în ultimii ani.

Prin Codul Silvic și legislația subsecventă, responsabilitatea controlului respectării amenajamentului revine ITRSV.

Este nevoie de sesizarea ITRSV de către APM-uri, administratorii fondurilor forestiere, ONG-uri, de mărirea capacității de control a ITRSV, privind respectarea amenajamentelor silvice.

Responsabili: ITRSV, administratorii fondurilor forestiere.

5.1.2 Păstrarea a minimum 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un SPA, respectiv minimum 30% pădure bătrână, într-un trup de pădure, în zona de deal

Conform observațiilor efectuate pe teren, procentul pădurilor bătrâne din siturile Natura 2000 este în scădere.

Pentru conservarea speciei au fost identificate 3 măsuri specifice și anume:

- a) menținerea a minimum 40% păduri bătrâne din totalul pădurilor dintr-un SPA;
- b) menținerea a minim 30% pădure bătrână dintr-un trup de pădure în zona de deal;
- c) menținerea a 30% de pădure bătrână în fâșiile de lizieră.

În cazul administratorilor de fond forestier, ce administrează păduri peste care se suprapun parțial sau total SPA-uri desemnate pentru conservarea acvilei țipătoare mici, se solicită ca în momentul elaborării Planului de amenajament, să se țină seama de aceste măsuri, încă din faza de “Conferința I – a”, pentru evitarea inadvertențelor dintre principiile conservării speciei și cele ale exploatării pădurilor, respectiv revizuirea Planului de amenajament în ultima fază.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, administratorii fondurilor forestiere.

5.1.3 Asigurarea protecției stricte în jurul cuiburilor

Metoda protecției cuiburilor de păsări răpitoare a fost implementată prin delimitarea în teren a unor perimetre de protecție fiind necesară introducerea unei subvenții plătite proprietarilor de păduri.

Din cauza retrocedării pădurilor, chiar și o parcelă de dimensiune mică poate să intre în posesia a doi sau mai mulți proprietari, cu forme de administrații diferite, ceea ce îngreunează delimitarea și desemnarea perimetrelor de protecție în jurul cuiburilor.

Pentru pădurile care au mai multe titluri de proprietate trebuie avute în vedere și alte metode pentru asigurarea protecției cuiburilor pe termen lung.

Astfel, în pădurile deținute de posesorii, biserici, persoane fizice, unde cuibărește acvila țipătoare mică, cea mai bună soluție pentru asigurarea cuibăritului pe termen lung este cumpărarea unor parcele de pădure, de 20-30 ha, aproape de liziera pădurii.

În pădurile proprietatea de stat, această metodă poate fi aplicabilă și viabilă. Trebuie astfel să fie desemnate pădurile aflate în administrația direcțiilor silvice de stat și demarate negocierile privind implementarea măsurilor de conservare a cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Din studiile proiectului LIFE CAPR, efectuate timp de 4 ani, în trei situri Natura 2000 din centrul Transilvaniei, reiese că distanța medie la care cuiburile de acvile țipătoare mici sunt situate de liziera pădurii este de 160-170 m.

Excepții au fost înregistrate în Piemontul Făgăraș, unde specia cuibărește în molidișuri.

Cum distanța medie a cuiburilor de la marginea pădurii, coincide aproape în întregime cu mărimea unei zone de protecție, considerăm importantă cumpărarea unor fâșii de păduri, aproape de liziera pădurii.

Este necesară introducerea unei subvenții plătite proprietarilor de păduri pe a căror suprafață se instituie perimetrul de protecție.

Stabilirea perimetrului de protecție în jurul cuibului

În conformitate cu informațiile științifice existente și cu Formularele Standard ale Siturilor Natura 2000, la nivel național populația de acvilă țipătoare mică este estimată la 2000 de perechi.

Perimetrul de protecție în jurul cuibului trebuie realizat în cazul tuturor cuiburilor folosite de acvilele țipătoare mici, indiferent dacă acestea sunt construite de specie sau nu.

Statutul de perimetru de protecție trebuie menținut pe toată perioada ocupării cuibului, iar după abandonarea acestuia, minim 2 ani.

După această perioadă, cuiburile confirmate ca fiind nefolosite își pierd protecția și vor fi radiate de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Recomandarea este ca în aceste perimetre de protecție, intervențiile să fie minime, fără limitare în timp, chiar dacă acvila nu mai cuibărește, pentru ca procesele naturale să predomină în păduri.

Perimetrele de protecție cu o suprafață de 7 hectare, au un rol bine definit în creșterea șanselor de supraviețuire a puilor.

Astfel, odată identificat cuibul, se impune stabilirea unei măsuri de protecție a acestuia, în interiorul unui cerc cu o rază de 150 m în jurul cuibului.

Perimetrele de protecție pot deveni în timp, nuclee de "salvare" pentru multe specii de faună.

Managementul conservativ al perimetrelor de protecție se va realiza pe două componente:

Componenta 1: Se impune restricționarea oricărei lucrări silvice în interiorul perimetrului de protecție, indiferent de perioadă;

Componenta 2: Se impune restricționarea realizării lucrărilor silvice de igienă și a tăierilor de conservare, în perioada 1 aprilie - 15 august.

În afara perioadei se permit, după caz lucrări de îngrijire, lucrări speciale de conservare sau de recoltare a produselor principale, cu condiția ca pe perioada de existență a cuibului, consistența arboretului exploatabil din perimetrul acestuia să nu scadă sub 0,5.

Indiferent de componenta adoptată, se impune alocarea de compensații pentru pierderile financiare rezultate din imposibilitatea exploatării masei lemnoase, conform prevederilor amenajamentului, urmare a stabilirii perimetrului de protecție.

Pentru componentele 1 și 2, compensațiile se vor acorda diferențiat, conform formulelor de calcul din prezentul ordin.

În condițiile în care arboretele vizate sunt deja incluse în tipul funcțional T2, nu este necesară alocarea de alte compensații față de cele alocate până la data identificării cuibului.

Măsurile de protecție și compensațiile se aplică pe perioada folosirii cuiburilor, până la momentul radierii acestora de pe inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Totodată, perimetrul de protecție își poate îndeplini rolul dacă sunt respectate anumite cerințe referitoare la lucrările silvice, efectuate în perioada 15 martie -15 august.

În parcelele cu pădure de peste 80 de ani, este indicat să nu se efectueze niciun fel de lucrare silvică în această perioadă, pentru a preveni distrugerea pontei prin deranj.

În afara perioadei de reproducere, pot avea loc unele intervenții minore în perimetrul de protecție, prin care nu se schimbă componența arboretului.

În fiecare caz, autoritatea responsabilă pentru exploatarea pădurilor va cere avizul administratorului ariei protejate pentru efectuarea lucrărilor în parcelele cu cuiburi de acvilă.

Din cauza retrocedării pădurilor, chiar și o parcelă de dimensiune mică poate să intre în posesia a doi sau mai mulți proprietari, cu forme de administrații diferite, ceea ce îngreunează delimitarea și desemnarea perimetrelor de protecție în jurul cuiburilor.

În pădurile proprietatea de stat, această metodă poate fi aplicabilă și viabilă.

Trebuie astfel să fie desemnate pădurile aflate în administrația direcțiilor silvice de stat și demarate negocierile privind implementarea măsurilor de conservare a cuiburilor de acvilă țipătoare mică.

Pentru pădurile care au mai multe titluri de proprietate trebuie avute în vedere și alte metode pentru asigurarea protecției cuiburilor pe termen lung.

Astfel, în pădurile deținute de composesorate, biserici, persoane fizice, unde cuibărește acvila țipătoare mică, cea mai bună soluție pentru asigurarea cuibăritului pe termen lung este cumpărarea unor parcele de pădure, de 20-30 ha, aproape de liziera pădurii.

Cumpărarea diferitelor trupuri mici de arborete bătrâne constituie o soluție pe termen lung, fiindcă în acele zone nu va interveni decât proprietarul. În consecință, pădurea va păstra mulți ani la rând caracterul de arboret bătrân și nederanjat.

Din studiile proiectului CAPR, efectuate timp de 4 ani, în trei situri Natura 2000 din centrul Transilvaniei, reiese că distanța medie la care cuiburile de acvile țipătoare mici sunt situate de liziera pădurii este de 160-170 m.

Excepții au fost înregistrate în Piemontul Făgăraș, unde specia cuibărește în molidișuri.

Pași procedurali:

Pasul 1. Stabilirea perimetrului de conservare

Măsura de conservare pentru perimetrele de protecție a cuiburilor se stabilește în funcție de fiecare situație particulară.

În cazul tuturor cuiburilor, atât cele aflate în siturile Natura 2000, cât și în afara acestora, după identificarea lor de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate, proprietarii de păduri, administratorul fondului forestier se va face validarea lor de către APM-uri.

APM-urile vor realiza și actualiza periodic, un inventar al cuiburilor, care să conțină informații privind:

- localizarea exactă a cuibului, în coordonate Stereo 70;
- informații referitoare la proprietarul/administratorul fondului forestier pe care a fost identificat cuibul;
- detalii referitoare la amplasarea acestuia pe hărțile silvice – parcela/subparcela.

Responsabili de implementare: APM-uri, custozii și administratorii ariilor naturale protejate, proprietarii de păduri, administratorul fondului forestier, ONG-uri.

Recomandări:

- ❖ Măsura de protecție a cuiburilor să fie luată de comun acord între administratorul/custodele sitului și proprietarul/administratorul fondului forestier;
- ❖ Odată cu planificarea măsurilor restrictive, să fie demarată și procedura de obținere a compensațiilor financiare pentru aplicarea restricțiilor;
- ❖ Opțional, măsura de conservare pentru perimetrele de protecție a cuiburilor poate fi inclusă în amenajamentul silvic.

Pasul 2. Notificarea privind impunerea restricției

APM-urile vor transmite periodic informații privind starea cuiburilor către ANPM.

ANPM va transmite către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, precum și către autoritatea publică centrală pentru păduri, informațiile referitoare la necesitatea impunerii restricției de utilizare a pădurilor.

Direcția de specialitate din cadrul autorității publice centrale responsabile cu pădurile va notifica administratorul fondului forestier/proprietarul de pădure privind obligativitatea implementării măsurii de protecție a cuibului.

Responsabil de implementare: ANPM, direcția de specialitate din cadrul autorității publice centrale pentru păduri, administratorul fondului forestier/ proprietarul de pădure.

Pasul 3. Completarea solicitării de acordare a compensației

Proprietarul pădurii/administratorul fondului forestier pe suprafața căruia a fost identificat cuibul, va completa anual o cerere pe care o va depune la APM.

APM va transmite către ANPM, până la data de 1 septembrie, centralizarea tuturor perimetrelor de protecție a cuiburilor aflate pe teritoriul administrativ al județului.

ANPM va elabora și va actualiza periodic inventarul național al cuiburilor de acvilă țipătoare mică și va transmite informațiile necesare către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, în vederea acordării compensației.

Responsabili de implementare: proprietarul de pădure/administratorul fondului forestier, APM, ANPM.

Pasul 4. Compensații pentru perimetrele de protecție din jurul cuibului

ANPM va centraliza anual, până la data de 15 septembrie, listele cu perimetrele de protecție a cuiburilor din teritoriu și va calcula valoarea compensației pentru anul următor, considerând metodologia de calcul menționată mai jos.

Calculul compensațiilor se face în baza formularului de solicitare a compensației, considerând informațiile declarate de proprietarul de pădure/administratorul fondului forestier și validate de către APM.

Bugetul estimat pe baza perimetrelor de protecție identificate anual, se transmite de către ANPM către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, care va informa autoritatea publică centrală pentru finanțe, în vederea includerii sumelor necesare compensațiilor, în bugetul pentru anul următor.

Sumele necesare alocării compensațiilor provin din bugetul autorității publice centrale pentru protecția mediului, precum și din alte surse financiare, precum Fondul de Mediu.

Responsabili de implementare: ANPM, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, autoritatea publică centrală pentru finanțe.

Formular de solicitare a compensației

Către

Formular de solicitare a compensației

din data

Subsemnatul domiciliat în adresa act de identitate.....seria...numărul..... CNP solicit prin prezenta, acordarea compensației calculate pentru perimetrul de protecție a cuiburilor de acvilă țipătoare mică, pentru anul, conform prevederilor

Confirm prin prezenta cerere, că sunt proprietar/administrator al unei suprafețe de pădure de hectare, în baza titlului de proprietate/..... nr din data eliberat de iar pădurea este administrată de către, fiind inclusă în aria naturală protejată

Referitor la perimetrul de protecție stabilit împreună cu reprezentantul APM-uluiadministratorul/custodele ariei naturale protejate....., reprezentantul local al autorității pentru păduri, în unitățile amenajistice din unitatea de producție/de bază administrată de către menționez că din întreg perimetrul stabilit, de ha, o suprafață de ha este aflată în proprietatea mea, conform titlului de proprietate atașat prezentei cereri.

Declar că accept de bună voie, măsurile de conservare a cuibului de acvilă țipătoare mică, conform prevederilor constând în:

Neaplicarea pe suprafața de pădure deținută, inclusă în perimetrul de protecție stabilit în u.a. a oricăror lucrări silvice pe perioada de utilizare a cuibului și încă doi ani ulterior abandonului.

Aplicarea pe suprafața de pădure deținută, inclusă în perimetrul de protecție stabilit în u.a. a următoarelor lucrări cu restricțiile următoare pe perioada de utilizare a cuibului și doi ani ulterior abandonului.

Declar că voi anunța administratorul de pădure și APM, asupra oricăror modificări ce vizează cuibul protejat și perimetrul de protecție.

După caz, la solicitarea autorităților competente sau a administratorului de fond forestier, voi asigura modificarea amenajamentului silvic, pentru suprafața inclusă în perimetrul de protecție, în vederea implementării măsurilor de protecție.

Îmi asum că, cele declarate sunt adevărate, în caz contrar urmând a răspunde conform legislației în vigoare.

Nume și prenume, SemnăturaData

Confirmare privind proprietatea și existența unui contract de administrare conform prevederilor Codului Silvic

Ocol Silvic Șef Ocol

Semnătură

Ștampilă

Data

Confirmare privind prezența cuibului și stabilirea perimetrului de protecție

Reprezentant al APM.....

Semnătură

Responsabil autoritatea locală pentru păduri.....

Director APM.....

Semnătură

Ștampilă

Data

Pasul 5. Constituirea perimetrului de protecție a cuibului

După aprobarea cererii de plată, proprietarul de pădure/administratorul fondului forestier împreună cu un reprezentant al APM, administratorul/custodele ariei protejate și un reprezentant al autorității locale pentru silvicultură vor delimita perimetrele de protecție în jurul cuiburilor.

Se recomandă aplicarea marcajelor silvice specifice pentru zone de protecție – respectiv o bandă galbenă.

După aprobarea bugetului anual, necesar conservării perimetrelor de protecție, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului va demara, prin intermediul structurilor din subordine, începând cu luna februarie a anului următor, distribuirea sumelor către beneficiari.

Responsabili de implementare: autoritatea locală pentru silvicultură, APM, proprietarul de pădure/administratorul fondului forestier.

Pasul 6. Verificarea menținerii restricțiilor de utilizare a pădurilor Verificarea menținerii restricțiilor de utilizare a pădurilor se face tot timpul anului, de către un reprezentant al APM, împreună cu un reprezentant al GNM, administratorul/custodele ariei naturale protejate iar modificările se înregistrează de către APM, urmând ca pentru anul următor să se stabilească dacă se menține sau nu alocarea.

Orice schimbare în regimul perimetrului de protecție se comunică tuturor părților interesate.

Indiferent de soluția acceptată, deteriorarea voluntară a cuibului duce la pierderea compensației.

În aceste cazuri vor fi aplicate amenzi celor care au contribuit voluntar la distrugere.

Responsabili de implementare: APM-urile, administratorul/custodele ariei naturale protejate, GNM, autorități responsabile cu controlul în arii protejate sau fond forestier.

Metodologia de calcul a valorii compensației pentru componenta 1

Metodologia de calcul a sumei fixe: Creșterea medie anuală - Creșterea medie anuală este de 5,6 m³/an/hectar.

Perimetrele de protecție a cuiburilor au o rază de 150 m, de unde rezultă că suprafața totală a unui astfel de perimetru este de 7 hectare.

$$X = 5.6 \text{ m}^3/\text{an}/\text{ha} \times 7 \text{ ha} \times \text{PML lei}/\text{mc}$$

* valoarea PML este calculată anual

Pentru compensarea pierderilor financiare ale proprietarilor de pădure pe suprafața cărora se vor amplasa perimetrele de protecție, se va acorda o sumă fixă pe an/7 hectare, pe perioada de folosință a cuibului, plus încă 2 ani, indiferent de restricția adoptată.

Calculul valorii de compensare se face în funcție de bugetul aprobat, conform pasului 4 din procedura de calculare a compensațiilor și a numărului estimat de cuiburi la nivel național.

Metodologia de calcul a valorii compensației pentru componenta 2

Pentru compensarea pierderilor financiare ale proprietarilor de pădure pe suprafața cărora se vor amplasa perimetrele de protecție a cuiburilor de acvilă țipătoare mică, se va acorda o sumă fixă pe an/7 hectar, pe perioada de folosință a cuibului, plus 2 ani, indiferent de restricția adoptată.

În această situație, calculul valorii de compensare se face conform bugetului aprobat la pasul 4 și a numărului estimat de cuiburi la nivel național.

Metodologia de calcul a sumei fixe: considerând 6.65 milioane hectare fond forestier și 14.1 milioane m³ medie volum exploatat legal anual.

Aceste valori sunt preluate din Analiza Funcțională a Sectorului Mediu și Păduri în România – Vol. 2, Proiect: Analiza funcțională a administrației publice centrale din România – II, Beneficiar Secretariatul General al Guvernului, mai 2011.

Se obține un volum mediu exploatat la nivel național de 2.12 m³/an/ha.

Perimetrele de protecție a cuiburilor au o rază de 150 m de unde rezultă că suprafața totală a unui astfel de perimetru este de 7 hectare.

$$X = 2.12 \text{ m}^3/\text{an/ha} \times 7 \text{ ha} \times \text{PML lei/ m}^3$$

* valoarea PML este calculată anual

Această formulă de calcul este valabilă pe întreg teritoriul României, indiferent de tipul , grupa funcțională, vârsta, exploatabilitatea pădurii și are un caracter general ce nu va permite aplicări diferențiate.

Valoarea compensațiilor se calculează anual, în funcție de prețul masei lemnoase din anul anterior.

5.1.4 Asigurarea existenței amenajamentului silvic

Prin controale intensificate ale ITRSV, GNM, ar trebui sancționați proprietarii de pădure care nu depun solicitare de încadrare în fond forestier, a suprafețelor de pădure care îndeplinesc criteriile menționate în Codul Silvic.

Responsabili: ITRSV, GNM

5.1.5 Menținerea vârstei actuale minime de exploatare a pădurilor

Scăderea vârstei de exploatare a pădurilor face ca procentul de păduri bătrâne să scadă, astfel că habitatul propice de cuibărit al acvilei țipătoare mici va fi profund afectat.

Menținerea vârstei actuale minime de exploatare a pădurilor, în special la revizuirea Codului Silvic, poate diminua riscul ca vârsta de exploatare a pădurilor să fie modificată în viitor.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru păduri.

5.1.6 Prevenirea incendiilor în pădure, prin conștientizarea populației și combaterea incendiilor, conform Planului de intervenție, al Protocolului dintre administratorul de pădure și Inspectoratul pentru Situații de Urgență, pompieri

În perioada de cuibărit, incendiile pot deranja cuibăritul chiar dacă nu se extind în zona cuibului.

Focul de pe pajiștile incendiate de către proprietari pentru a-și curăța terenul, se poate răspândi cu ușurință până la pădure.

Pot apărea situații în care să ardă arborele cu cuib sau parcela unde se afla cuibul.

Legislația națională interzice incendierea miriștilor, stufului sau vegetației ierboase fără acordul autorității competente pentru protecția mediului și fără informarea, în prealabil, a serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență.

Astfel, se impune organizarea unor campanii de conștientizare a populației asupra efectelor negative produse de incendierea terenurilor deschise dar și despre riscul extinderii incendiilor până la pădure, concomitent cu aplicarea de sancțiuni conform legii.

Totodată, custozii și administratorii ariilor naturale protejate trebuie să inițieze protocoale de colaborare între administratorul de pădure, ISU și pompieri, pentru combaterea incendiilor.

Responsabili: custozii și administratorii ariilor naturale protejate, administratorul fondului silvic.

5.1.7 Planificarea investițiilor de infrastructură ce presupun eliminarea unor suprafețe de fond forestier, în funcție de prezența speciei/necesitățile ecologice ale speciei

Pentru evitarea situațiilor în care investițiile ar fi în detrimentul speciilor, se recomandă abordarea prealabilă a problematicii conservării speciilor și habitatelor, în avantajul investitorilor, fiind posibilă identificarea unor soluții alternative cu costuri minime.

În Planurile de Management ale ariilor protejate, se vor lua în considerare aceste situații, prin interzicerea investițiilor de infrastructură în fondurile forestiere importante ca habitat de cuibărit pentru acvila țipătoare mică.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, APM-uri, GNM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.2. Acțiuni pentru eliminarea deranjului în habitatul de cuibărire a acvilei țipătoare mici

5.2.1. Interzicerea construcțiilor în imediata vecinătate a pădurilor în care există acvila țipătoare mică

Planurile Urbanistice Generale și actele de reglementare vor ține cont de necesitățile de conservare a acvilei țipătoare mici, astfel încât infrastructura turistică și nu numai, să nu se construiască în vecinătatea cuiburilor acestei specii.

În cadrul procedurilor de avizare a unor construcții, trebuie consultat compartimentul de arii protejate din cadrul APM.

În cazul în care se cunoaște localizarea cuibului de acvilă țipătoare mică, nu ar trebui permise amplasarea de construcții în imediata vecinătate a pădurilor, întrucât cuiburile aflate în liziera pădurii, pot fi grav afectate.

În același timp, este necesară monitorizarea în teren și raportarea cuiburilor către APM-uri.

Responsabili: APM-uri, ANPM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, GNM.

5.2.2. Aprobarea compensațiilor silvice bazate pe cerințele de conservare ale habitatului acvilei țipătoare mici

Echipa proiectului LIFE și experții din Direcția Politici, Strategii și Proiecte pentru Păduri și Vânătoare, din cadrul autorității centrale pentru protecția mediului, au dezvoltat o măsură de conservare a acvilei țipătoare mici, pentru care se vor aloca subvenții proprietarilor de păduri, în limita bugetului aprobat.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului.

5.2.3 Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000, în care acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management pentru habitatele forestiere, din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici

În cadrul proiectului LIFE CAPR, pe baza informațiilor colectate în teren în perioada 2010-2012, în siturile Natura 2000 ROSPA0028 Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului, ROSPA0098 Piemontul Făgărașului, au fost elaborate măsurile de conservare prezentate în Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici, din anexa nr. 2 a prezentului ordin.

Aceste măsuri trebuie incluse de custozii și administratorii ariilor protejate în Planurile de Management ale siturilor în care este prezentă specia.

Responsabili: custozii și administratorii ariilor naturale protejate, APM-uri, ANPM

5.2.4. Dezvoltarea amenajamentelor pastorale, conform Legii nr. 214/2011, astfel încât să se evite perturbarea acvilei țipătoare mici, precum și sancționarea pășunatului care nu ține cont de amenajamentele silvice

Legea pajiștilor nr. 214/2011 stabilește modul de folosire și exploatare a pajiștilor comunale și urbane, amenajamentele pastorale sau silvopastorale întocmite, după caz, de autoritatea centrală pentru agricultură sau de autoritatea centrală pentru protecția mediului, pentru ca pășunatul să se practice ținând cont de amenajamentele silvice.

Amplasarea stânelor la liziera pădurii, poate provoca perturbări grave pentru acvila țipătoare mică, ce-și poate pierde ponta, din cauza deranjului intens provocat de amenajarea locului și activitățile multiple pentru o ședere prelungită.

Consiliile locale au prin lege datoria de a constata și sancționa încălcările prevederilor legate de amenajamentele pastorale.

Administratorii și custozii ariilor naturale protejate vor trebui să facă demersuri astfel încât acolo unde este semnalată prezența acvilei țipătoare mici sau există un Plan de Management care include măsuri de conservare pentru specie, autoritățile care realizează amenajamentele pastorale să nu permită amplasarea stânelor în apropiere de liziera pădurilor și să țină cont de orice alte măsuri de conservare specificate de Planul de Management.

Acest lucru va permite să fie aplicate sancțiuni când se constată încălcarea prevederilor din amenajamentele pastorale, iar factorul perturbator să poată fi îndepărtat la timp.

Responsabili: GNM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.2.5. Aplicarea prevederilor legale cu privire la pășunatul în fond forestier

Legislația în vigoare stabilește interzicere pășunatul în păduri.

Conform Codul Silvic, „proprietarii de păduri sunt obligați să asigure paza pădurii împotriva tăierilor ilegale de arbori, a furturilor, a distrugerilor, a degradărilor, a pășunatului și a altor fapte păgubitoare pentru fondul forestier, în condițiile legii.

Articolul 53 stabilește restricții referitoare la pășunatul în păduri iar la capitolul sancțiuni din Codul Silvic se stabilesc pedepsele pentru cei care pășunează în pădure.

Responsabili: administratorul fondului forestier, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, GNM.

5.2.6. Asigurarea respectării prevederilor Legii nr. 54/2012 a picnicului și evitarea învecinării zonelor de picnic, cu zonele de cuibărit ale acvilei țipătoare mici

Întrucât acvila țipătoare mică cuibărește cu precădere în zone apropiate de liziera pădurii, este susceptibilă la deraj prin activități umane recreaționale. O prezență umană frecventă în zonele din apropierea cuibului, conduce adesea la compromiterea cuibăritului.

De aceea, pentru acvila țipătoare mică, este importantă eliminarea turismului necontrolat, prin aplicarea prevederilor legii picnicului. Zonele special amenajate pentru picnic, nu trebuie amplasate în apropierea trupurilor de pădure unde sunt prezente cuiburi de acvila țipătoare mică.

Conform Legii nr. 54/2012 privind desfășurarea activităților de picnic, unitățile administrativ-teritoriale ale zonelor din apropierea fondurilor forestiere, sunt obligate să amenajeze zone speciale destinate activităților de picnic, reprezentând ”zone aparținând domeniului public ori privat al statului și/sau al unităților administrativ-teritoriale, dotate cu utilități și facilități pentru desfășurarea activităților de picnic și în care aprinderea focului este permisă.” ”Totodată, administratorul zonelor special amenajate, are obligația de a asigura amenajarea zonelor cu respectarea dispozițiilor în vigoare, referitoare la urbanism, silvicultură și protecția mediului.”

În baza acestei legi, ”autoritatea publică locală sau centrală care administrează zone de afluență publică consacrate, ar trebui să inițieze amenajarea zonelor speciale pentru desfășurarea activităților de picnic.”

Custozii și administratorii ariilor naturale protejate trebuie să facă demersuri legate de alegerea și avizarea acestor zone, atunci când se suprapun cu arii speciale de protecție avifaunistică în care este prezentă acvila țipătoare mică, pentru evitarea perturbării zonelor de cuibărit ale acvilei țipătoare mici, precum și a altor specii de răpitoare.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate, GNM.

5.2.7. Permitea accesului cu vehicule motorizate, în scop recreativ, în fondul forestier doar pe trasee cu destinație specială, ce ocolesc zonele de cuibărit ale acvilei țipătoare mici

Codul Silvic stabilește că ”accesul public în pădure cu autovehicule, motociclete, ATV-uri sau mopede este interzis, cu excepția activităților sportive, de recreere și turism, care se pot practica numai cu acordul proprietarului sau al administratorului pădurilor proprietate publică a statului”. Atât autoritățile de control, cât și proprietarul sau administratorul de pădure trebuie să inițieze punerea în practică a acestei prevederi a Codului Silvic, situație în care problemele legate de deranjul cuiburilor de acvilă țipătoare mică vor fi limitate.

Soluția optimă este permiterea activităților sportive, de recreere și turism cu vehicule motorizate doar pe trasee special destinate și bine delimitate, pe care proprietarul sau administratorul pădurii să le stabilească ținând cont de prezența speciei, prin consultarea ornitologilor, pentru a ocoli zonele în care se află cuiburile de acvilă sau ale altor păsări răpitoare.

Responsabili: administratorul fondului forestier, GNM, ITRSV, administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.2.8. Interzicerea accesului cu vehicule motorizate, în scop recreativ, în arii protejate

Legea nr. 265/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului stabilește că ”este interzis accesul cu mijloace motorizate care utilizează carburanți fosili pe suprafața ariilor naturale protejate, în scopul practicării de sporturi, în afara drumurilor permise accesului public și a terenurilor special amenajate”.

Articolul 96 al aceleiași legi stabilește și sancțiuni pentru aceste fapte: ”amendă de la 6500 lei la 7000 lei pentru persoane fizice, și de la 25000 lei la 30000 lei pentru persoane juridice”.

În acest caz, administratorii ariilor protejate trebuie să stabilească metodele prin care vor avertiza și vor împiedica accesul cu mijloace motorizate în aceste zone și să asigure prezența în teren a personalului care va aplica amenzi celor care pătrund ilegal pe teritoriul ariilor protejate.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate

5.2.9. Includerea perimetrelor de protecție din jurul cuiburilor, în zonele de liniște a vânatului, pentru a se evita deranjul cauzat de activități de vânătoare în vecinătatea cuiburilor

OUG nr. 102/2010 pentru modificarea și completarea Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006 definește zonele de liniște pentru fauna de interes cinegetic.

Pentru prevenirea deranjului cauzat de activitățile de vânătoare, în vecinătatea cuiburilor de acvilă țipătoare mică, trebuie identificate suprafețele în care zonele de liniște a vânatului se pot suprapune cu perimetrele de protecție din jurul cuiburilor.

Responsabili: administratorul fondului forestier pe raza cărora sunt identificate cuiburile de acvilă țipătoare mică, APM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.2.10. Limitarea activităților de colectare a ciupercilor, fructelor de pădure conform Ordinului de Ministru nr. 410/2008, la perioada după data de 15 mai, non-critică pentru cuibăritul acvilei țipătoare mici

Ordinul nr. 410/2008 pentru aprobarea Procedurii de autorizare a activităților de recoltare, capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, pe teritoriul național sau la export, a florilor de mină, a fosilelor de plante și fosilelor de animale vertebrate și nevertebrate, precum și a plantelor și animalelor din flora și, respectiv, fauna sălbatică și a importului acestora stabilește că ”persoanele fizice care recoltează plante, flori de mină, fosile de plante, fosile de animale vertebrate sau nevertebrate sau capturează animale din flora și fauna sălbatică, în scopul comercializării acestora către populație pe teritoriul național, în stare vie sau semiprelucrată, solicită emiterea autorizației pentru recoltare/capturare și/sau achiziție și/sau comercializare de la autoritățile competente de pe raza administrativ-teritorială unde se desfășoară activitatea de recoltare”.

Autoritatea competentă pentru emiterea autorizațiilor pentru recoltare/capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, în spiritul acestei legi, este autoritatea publică teritorială pentru protecția mediului, respectiv agențiile pentru protecția mediului. Autoritățile de mediu vor limita activitățile de colectare a ciupercilor, fructelor de pădure la perioada non-critică pentru cuibăritul acvilei țipătoare mici, și anume după data de 15 mai.

Pentru o bună implementare a acestei măsuri, APM-urile va încheia parteneriate cu administratorul fondului forestier, pentru începerea recoltărilor după data de 15 mai.

Responsabili: APM, ANPM, administratorul fondului forestier, administratorii și custozii ariilor naturale protejate

5.2.11. Impunerea unui Protocol de comunicare a activităților de cercetare către administratorul ariilor protejate/administratorului fondului forestier

În condițiile în care sunt nesincronizate sau desfășurate de mai multe echipe în mod independent, dar vizând aceleași perechi de acvile, activitățile de cercetare pot afecta succesul reproductiv în special prin deranjul cauzat în zona cuibului. Pentru evitarea unor astfel de situații, se impune reglementarea unui sistem de luare în evidență a tuturor activităților științifice, la nivelul tuturor ariilor protejate, prin avizarea acestora de către administratorul/custodele sitului.

În afara ariilor protejate, situația centralizată a activităților științifice se va realiza de către administratorul fondului forestier, în paralel cu respectarea prevederilor actuale ale legislației în vigoare cu privire la reglementarea activităților științifice.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate, administratorul fondului forestier, APM, ANPM.

5.3. Acțiuni pentru stoparea uciderii intenționate a acvilelor țipătoare mici

5.3.1. Investigarea de către autoritățile abilitate a provenienței trofeelor și exemplarelor vii, de acvilă țipătoare mică

Cu toate că acvila țipătoare mică, precum și alte specii de răpitoare, sunt specii protejate, se întâlnesc adesea trofee expuse în locații turistice, fapt ce indică persistența unor acte de braconaj, în care exemplare ale acestei specii sunt vâdate pentru a fi împăiate.

Este importantă includerea în planurile de control ale GNM și ale autorităților de control în silvicultură, investigarea provenienței trofeelor și exemplarelor vii de acvilă țipătoare mică.

De asemenea, asociațiile de vânătoare pot sprijini implementarea Legii vânătorii prin informarea membrilor săi.

Responsabili: GNM, ITRSV, asociațiile de vânătoare

5.3.2. Asigurarea respectării prevederilor legislative în vigoare pentru cazurile de braconaj

Trebuie să existe o atentă monitorizare, în colaborare cu asociațiile de vânătoare, și o reacție mai rapidă a, a autorităților publice cu atribuții de control relevante, la sesizările de braconaj, în cazul speciilor de răpitoare diurne, respectiv o rată mai mare de soluționare prin sancționarea conform legislației în vigoare, a cazurilor de braconaj, înaintate în instanță.

Responsabili: GNM, ITRSV, asociațiile de vânătoare.

5.4. Habitatul de hrănire a acvilei țipătoare mici

5.4.1. Implementarea unui sistem de plăți compensatorii Natura 2000 în concordanță cu cerințele de management ale speciei

În scopul compensării proprietarilor de terenuri și pentru asigurarea unor condiții optime pe termen lung, pentru supraviețuirea speciei, este necesară dezvoltarea unui sistem de plăți compensatorii Natura 2000, care să includă măsurile de management favorabile pentru specie, atât în teritoriul de cuibărit, cât și în zonele de hrănire.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului

5.4.2. Integrarea necesităților speciei legate de hrănire, cu prevederile privind subvențiile agricole existente

Limitarea dimensiunilor suprafețelor cu monoculturi, este indicată. Autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, trebuie să facă demersuri către autoritatea publică centrală pentru agricultură, pentru integrarea necesităților speciei legate de hrănire, în prevederile privind subvențiile agricole existente

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului.

5.4.3. Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000 -unde acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management a terenurilor agricole, din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici

În vederea îndeplinirii condițiilor necesare pentru hrănirea speciei, este necesar ca printre activitățile prevăzute în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000, să fie integrate acțiuni care să asigure calitatea teritoriului de hrănire. Măsurile pentru administrarea terenurilor arabile sunt descrise în detaliu în Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici și vor fi transpuse ca cerințe de administrare a terenurilor arabile în Planurile de Management pentru siturile Natura 2000 unde una dintre speciile criteriu de desemnare este acvila țipătoare mică.

Responsabili: APM, ANPM, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, ONG-uri.

5.4.4 Includerea în Planurile de Management ale siturilor Natura 2000, unde acvila țipătoare mică este specie criteriu de desemnare, a măsurilor de management al fânețelor și pășunilor din Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici

Managementul pajiștilor are un efect substanțial asupra modului în care acvilele țipătoare mici utilizează aceste suprafețe ca teritorii de vânătoare.

Factori care influențează utilizarea acestor terenuri de către acvile, sunt: înălțimea vegetației, compoziția floristică, gradul de acoperire al pajiștilor cu vegetație arbustivă.

În scopul menținerii calității habitatelor de hrănire pentru specie, este necesară aplicarea unor măsuri pentru pășuni și fânețe, care sunt descrise în detaliu în Ghidul pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici. Măsurile detaliate în acest ghid vor fi transpuse ca cerințe de administrare a pajiștilor în Planurile de Management pentru siturile Natura 2000, unde una dintre speciile criteriu de desemnare este acvila țipătoare mică.

Responsabili: APM, ANPM, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.4.5. Menținerea pajiștilor ca zone de hrănire pentru păsările de pradă, în siturile Natura 2000, prin interzicerea activităților cu impact negativ

Pajiștile reprezintă unul din cele mai importante habitate de hrănire pentru păsările de pradă.

Zonele în care sunt amplasate parcuri eoliene și panouri fotovoltaice sunt evitate de către speciile de pradă, în principal ca efect al procesului de antropizare.

În scopul menținerii pajiștilor pentru speciile criteriu de desemnare a siturilor Natura 2000, în Planurilor de Management se vor interzice:

- a) schimbarea modului de folosință a pajiștilor, unde acestea reprezintă habitat de hrănire pentru aceste specii;
- b) amplasarea infrastructurilor pentru producerea de energie regenerabilă, pe pajiștile din siturile Natura 2000.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.4.6. Aplicarea Legii nr. 214/2011 pentru organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor

Prezența vehiculelor în special a celor motorizate, pe pajiști, utilizate în scopuri recreaționale, reprezintă de cele mai multe ori o sursă de deranj și duce la distrugerea suprafeței pajiștilor, mai ales dacă accesul nu se desfășoară într-un cadru organizat.

Legea nr. 214/2011 pentru organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor, capitolul 5, art. 29, litera e), stabilește că ”circulația pe pajiști cu orice mijloace de transport, inclusiv cu atelajele, care cauzează deteriorarea acestora, reprezintă contravenție, dacă nu este săvârșită în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune și se pedepsește cu amendă de la 250 lei la 500 lei”.

Administratorii și custozii ariilor naturale protejate ar trebui să sesizeze autoritățile relevante, atunci când constată prezența unor vehicule care încalcă prevederile legii.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate.

5.5. Acțiuni de conservare care privesc migrația acvilelor țipătoare mici

5.5.1. Planificări strategice care să interzică amplasarea de parcuri eoliene în zonele cele mai propice migrației acvilelor țipătoare mici și întreruperea funcționării celor existente, pe perioadele în care se desfășoară migrația

Planificarea strategică la nivel național, a amplasării parcurilor eoliene trebuie să se facă astfel încât să se interzică amplasarea lor în zonele cunoscute ca fiind pe rutele de migrație a acvilelor țipătoare mici.

În cazul turbinelor eoliene deja existente, o soluție este întreruperea funcționării lor în perioadele 20 martie - 10 aprilie și 15 septembrie - 5 octombrie, în care se desfășoară migrația de primăvară și cea de toamnă.

Acest lucru se poate realiza prin condiționarea reînnoirii autorizației de funcționare a parcului eolian, în care se va stipula angajamentul de întrerupere a funcționării turbinelor în aceste perioade, respectiv dotarea cu radare, care semnalizează din timp sosirea unor valuri de păsări migratoare.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, ANPM, APM

5.6. Acțiuni de cercetare și monitorizare asupra speciei

5.6.1. Elaborarea unui studiu privind investigarea efectelor incendiilor pajiștilor

Pentru acvila țipătoare mică, efectul nociv al arderilor controlate sau necontrolate poate interveni la nivelul populațiilor de pradă, în special când aceste arderi au loc spre sfârșitul lunii martie și chiar mai târziu.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului

5.6.2. Monitorizarea speciei la nivel național și la nivelul ariilor naturale protejate

Monitorizarea este activitatea prin care obținem date despre schimbările care se produc în populațiile de acvilă la nivel local sau național.

Monitorizare la nivel național

La nivel național, specia are o populație cu distribuție neomogenă și cu densități diferite. Astfel, există populații mici izolate și areale cu concentrații mari de păsări.

Din acest motiv, este necesară monitorizarea pe întreg arealul de răspândire a speciei în România, pentru a avea informații despre toate zonele populate.

Nu este de neglijat nici faptul că există diferențe mari între factorii periclitanți la nivel național din diferite zone ale țării.

Monitorizarea națională a acvilei țipătoare mici se poate efectua prin analiza unor eșantioane alese aleatoriu, în care toate păsările sunt numărate periodic.

Cu cât aceste eșantioane sunt mai mari, cu atât mai relevante sunt schimbările detectate pe parcursul monitorizărilor.

Eșantioanele recomandate sunt pătrate UTM de 10x10 km², alese aleatoriu în arealul de răspândire a speciei.

În aceste cvadrate se efectuează numărători sincronizate, din puncte de observații, 1 - 5 puncte/cvadrat.

Este recomandabil ca perioada de monitorizare să fie de 6 ani.

Monitorizarea în ariile naturale protejate

În cazul ariilor naturale protejate este recomandat însă să fie executată o monitorizare mult mai detaliată decât cea la nivel național, atât în interiorul acestora cât și în zonele tampon.

Pentru efectuarea unui Protocol de monitorizare, relevant pentru ariile protejate, administrația acestora trebuie să se consulte cu ornitologi.

Din datele provenite din secțiunile specifice de monitorizare, putem găsi chiar factorul periclitant care determină declinul populației.

Un exemplu poate fi atunci când populația de acvilă țipătoare mică scade, în condițiile în care, măsurile de conservare din habitatul de cuibărit sunt bine aplicate, procentul și calitatea pășunilor nu s-a diminuat, dar structura terenului arabil s-a schimbat considerabil spre culturi inadecvate speciei.

În acest caz, factorul periclitant poate fi compoziția culturilor agricole, eventual dispariția structurii mozaicate.

Cu cât monitorizarea se face pe mai multe nivele, datele culese vor conduce la o situație mai aproape de realitate.

În afara măsurilor generale de conservare, există și măsuri specifice, mai eficiente, care pot fi folosite doar în cazul în care este cunoscută cu exactitate locațiile cuiburilor.

Cu cât sunt mai bine cunoscute locațiile cuiburilor, cu atât se obține o eficiență mai mare în protecția speciei, conflictele cu proprietarii de terenuri, proprietarii de păduri, ocoalele silvice, diferitele administrații sunt considerabil mai mici, iar monitorizarea va fi mai ușoară.

Există și alte forme de monitorizare, cum ar fi de exemplu: studiul compoziției parcelelor cu diferite destinații în zona de hrănire a perechilor de acvile țipătoare mici cunoscute, analiza compoziției speciilor de pradă în teritoriul de vânătoare al acvilelor, studiile toxicologice din coajă de ou eclozat sau excremente, diversitatea genetică a populației.

Responsabili: APM-uri, ANPM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, ONG-uri.

5.7. Acțiuni pentru îmbunătățirea și implementarea eficientă a legislației privind conservarea acvilei țipătoare mici

5.7.1. Îmbunătățirea calității studiilor de impact asupra mediului, pentru investițiile din siturile Natura 2000, astfel încât acestea să acopere obiectiv, problematica potențialului impact asupra speciei

Pe lângă respectarea prevederilor și normelor Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată, a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010, se impune introducerea în legislația de mediu, a unor standarde de calitate pentru aceste studii, în care să fie reglementată:

- ❖ desfășurarea cercetărilor pe teren pentru procedurile de evaluare a impactului asupra mediului, în perioadele adecvate pentru studiul speciilor protejate;
- ❖ perioada minimă de timp de implementare a studiilor de teren, în funcție de necesitățile speciei protejate;
- ❖ modalitatea de elaborare a concluziilor, pe baza metodologiilor aplicate pe teren, interpretarea detaliată a datelor, în conformitate cu standardele științifice;
- ❖ dezvoltarea unui sistem de atestare a experților de mediu, bazat pe experiența de teren relevantă în elaborarea studiilor științifice și testarea prealabilă a abilităților de elaborare a studiilor de impact asupra mediului, pe baza unor criterii științifice;
- ❖ dezvoltarea unui sistem de retragere/anulare a atestatelor pentru efectuarea evaluărilor de mediu, în cazul experților a căror studii nu corespund rigorilor de elaborare.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului

5.7.2. Armonizarea legislației silvice cu cea de mediu, astfel încât obligațiile ce decurg din Directiva Păsări, să fie integrate în prevederile legislației silvice

Elaborarea amenjamentelor silvice trebuie făcută astfel încât să se mențină în permanență, un procent de arbori maturi, în apropierea lizierei pădurii.

Aceasta reprezintă o condiție esențială, în special în zonele colinare, unde specia cuibărește foarte aproape de marginea pădurii, uneori în lizieră.

Este necesară modificarea Ordinului nr. 1540/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport a materialului lemnos, pentru ca modalitatea și perioadele de exploatare a pădurilor, să respecte obligațiile legale de conservare a populației de acvile țipătoare mici, iar recomandările Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici, bazate pe rezultatele studiilor proiectului CAPR, privind necesitățile de conservare a speciei, să poată fi puse în aplicare.

Este recomandabil ca, în pădurile situate în arii protejate și în cele de interes științific, definite conform OUG nr. 57/2007 aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, ocoalele silvice să stabilească obligatoriu prin autorizații, măsuri speciale pentru derularea corespunzătoare a exploatării masei lemnoase,

Activitățile silvice vor fi realizate în conformitate cu Planurile de Management ale ariilor protejate și cu Planurile Naționale de Acțiune pentru speciile prioritare la nivel european.

Responsabil: autoritățile publice centrale pentru protecția mediului și silvicultură.

5.7.3. Asigurarea fondurilor necesare pe termen lung pentru implementarea Planurilor de Management ale siturilor Natura 2000, prin introducerea unor alocări bugetare pentru managementul ariilor protejate, din bugetul autorității centrale pentru protecția mediului

Conservarea naturii în România nu se poate susține pe termen lung exclusiv din fonduri europene sau fonduri private.

Pentru continuitatea finanțării implementării Planurilor de Management ale siturilor Natura 2000, este nevoie alocări bugetare pentru managementul ariilor naturale protejate, la care administratorii să poate face apel, pe lângă sursele de autofinanțare.

Responsabil: autoritatea centrală pentru protecția mediului.

5.7.4. Armonizarea legislației silvice cu cea de mediu, astfel încât obligațiile ce decurg din Directiva Păsări, să fie integrate în prevederile legislației silvice

Elaborarea amenjamentelor silvice trebuie făcută astfel încât să se mențină în permanență, un procent de arbori maturi, în apropierea lizierei pădurii.

Aceasta reprezintă o condiție esențială, în special în zonele colinare, unde specia cuibărește foarte aproape de marginea pădurii, uneori în lizieră.

Modalitatea și perioadele de exploatare a pădurilor trebuie să fie corelate cu obligațiile legale de conservare a populației de acvile țipătoare mici, iar recomandările Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici, bazate pe rezultatele studiilor proiectului CAPR, privind necesitățile de conservare a speciei, să poată fi puse în aplicare.

Este recomandabil ca, în pădurile situate în arii protejate și în cele de interes științific, ocoalele silvice să stabilească prin autorizații, măsuri speciale pentru derularea corespunzătoare a exploatării masei lemnoase.

Activitățile silvice vor fi organizate în conformitate cu Planurile de Management ale ariilor protejate și cu Planurile Naționale de Acțiune pentru conservarea speciile prioritare la nivel european.

Responsabil: autoritatea publică centrală responsabilă de păduri, autoritatea publică centrală pentru protecția mediului.

5.8. Acțiuni de informare și conștientizare publică

5.8.1. Organizarea acțiunilor de informare și conștientizare publică, despre importanța măsurilor de conservare pentru acvila țipătoare mică, va oferi un cadru de comunicare și schimb de experiență între administratorii, custozii siturilor Natura 2000 și alți factori interesați.

Responsabil: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, APM, ANPM, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, ONG-uri.

5.8.2. Informarea obligatorie de către administratorii și custozii ariilor naturale protejate, a proprietarilor de terenuri, despre scutirea de la plata impozitului pe teren, acolo unde sunt stabilite restricții.

De cele mai multe ori, proprietarii de terenuri extravilane nu sunt informați cu privire la scutirea de la plata impozitului pe teren, ca urmare a situării acestuia, în arii naturale protejate, supuse unor restricții de utilizare, datorită aplicării măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor naturale pentru care au fost desemnate acele arii protejate.

Este recomandabil ca administratorii și custozii ariilor protejate să sprijine proprietarii de terenuri extravilane în demersurile de obținere a scutirii de la plata impozitului pe teren, acolo unde sunt stabilite restricții pentru protejarea speciilor și habitatelor.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate

5.8.3. Dezvoltarea unei strategii naționale de comunicare pentru îmbunătățirea cunoașterii acvilei țipătoare mici

Fermierii, grupurile locale de acțiune, AJVPS-urile trebuie să fie permanent informate atât în ceea ce privește rețeaua ecologică Natura 2000, cât și necesitatea conservării păsărilor răpitoare.

În acest sens, este necesară dezvoltarea unei strategii de comunicare la nivel național, care să se adreseze importanței păsărilor răpitoare în natură.

Responsabili: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, APM, ANPM, ONG-uri de mediu.

5.8.4. Promovarea certificării pădurilor, pentru creșterea interesului pentru implementarea măsurilor de conservare și obținerea unor beneficii financiare

O pădure cu valoare ridicată de conservare poate fi considerată și o unitate forestieră în ansamblul ei, dacă reprezintă habitat pentru specii rare sau amenințate cu dispariția.

Astfel prezența acvilei țipătoare mici într-o unitate amenajistică, poate constitui o premiză importantă pentru declararea acelei păduri, ca având o valoare de conservare ridicată.

Acvila țipătoare mică este o specie indicator, prezența ei fiind utilizată în monitorizarea și definirea stării ecosistemului în care apare.

În cadrul sesiunilor informative ce se organizează pentru custozii și administratorii siturilor Natura 2000, cei interesați de certificarea pădurilor, pot solicita informații despre prezența acvilei țipătoare mici în aceste situri.

După declararea pădurilor cu valori ridicate de conservare, acestea trebuie gestionate astfel încât să se mențină și chiar să crească aceste valori pe cuprinsul lor.

Acest lucru este benefic atât pentru biodiversitate dar și pentru proprietarul/administratorul fondului forestier.

Administratorii ariilor protejate sau a siturilor Natura 2000 unde există păduri cu populații de specii amenințate sau periclitare, sunt încurajați să promoveze certificarea pădurilor, pentru implementarea măsurilor de conservare pentru aceste specii.

Este important ca în procesul de certificare să fie consultați ornitologi, pentru stabilirea măsurilor de conservare corespunzătoare acestei specii.

Colaborarea dintre autoritățile de mediu și cele silvice este necesară pentru stabilirea unui cadru care să stimuleze proprietarii/administratorii de pădure, să se certifice.

Responsabili: proprietarii de pădure, administratorii și custozii ariilor naturale protejate, APM, ANPM, administratorul fondului forestier.

5.8.5 Organizarea unor sesiuni educative pentru elevi despre importanța păsărilor răpitoare în natură

Necunoașterea speciilor de păsări răpitoare și percepția negativă a acestora, conduc la persecuția lor nejustificată.

Percepția tinerilor referitoare la păsărilor răpitoare poate fi schimbată dacă sunt oferite informații relevante despre aceste specii.

Prin sesiuni educative dedicate speciilor aflate în vârful lanțului trofic, administratorii și custozii ariilor naturale protejate desemnate pentru păsări răpitoare și autoritățile publice locale pentru protecția mediului pot conștientiza elevii cu privire la importanța păsărilor răpitoare în natură și nevoile lor de conservare.

Responsabili: administratorii și custozii ariilor naturale protejate, APM, ANPM

5.9. Altele acțiuni pentru conservarea acvilei țipătoare mici

5.9.1 Demersuri pentru izolarea liniilor electrice de pe cuprinsul siturilor Natura 2000 cu populații de acvilă țipătoare mică, și unde este posibil, schimbarea stâlpilor cu coronament periculos, respectiv îngroparea liniilor

În cazul rețelelor electrice, trebuie folosită una din următoarele metode:

- i. Îngroparea cablurilor este cea mai sigură metodă, - întrucât se previn accidentele de electrocutare și cele de coliziune. Metodă se practică în unele țări europene, fiind însă, destul de costisitoare;
- ii. Folosirea cabluri aeriene izolate. În acest fel, se evită în mare parte accidentele de coliziune, cablul izolat fiind foarte gros și vizibil putând fi evitat și în condiții de vizibilitate scăzută. Trebuie avut grijă ca toate părțile coronamentului stâlpilor aflați sub tensiune, să fie izolate, altfel putându-se produce accidente de electrocutare;
- iii. Cea mai ieftină soluție o reprezintă folosirea cablurilor clasice, dar coronamentul stâlpilor trebui să fie "prietenos păsărilor".
- iv. În România, se folosesc tipuri de coronament care au izolatorii orientați în jos, astfel că nu prezintă pericol pentru păsările care se așează pe consolă.

În cazul rețelelor electrice existente

A. În cazul în care se modernizează o linie și se schimbă coronamentul, trebuie folosită o metodă dintre cele prezentate în cazul rețelelor noi;

B. În cazul în care sunt numai reparații minore la rețea, sau lucrările se execută tocmai pentru a preveni electrocutarea păsărilor, există numeroase metode de izolare a consolei și a cablurilor în apropierea consolei;

Aceste soluții se pot aplica prin protocoale inițiate de autoritatea centrală pentru protecția mediului, cu societățile de furnizare și distribuție a energiei electrice.

Autoritățile publice centrale și locale pentru protecția mediului vor iniția în acest sens, acorduri cu companiile de electricitate.

Responsabil: autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, APM, ANPM.

În **Tabelul nr. 2**, se prezintă într-un mod sintetic, Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici - *Aquila pomarina*.